Комунальний заклад
Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

ІННОВАЦІЙНА РОЗРОБКА ВЧИТЕЛЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

Інформаційно-методичний збірник

2-ге видання

Суми – 2025

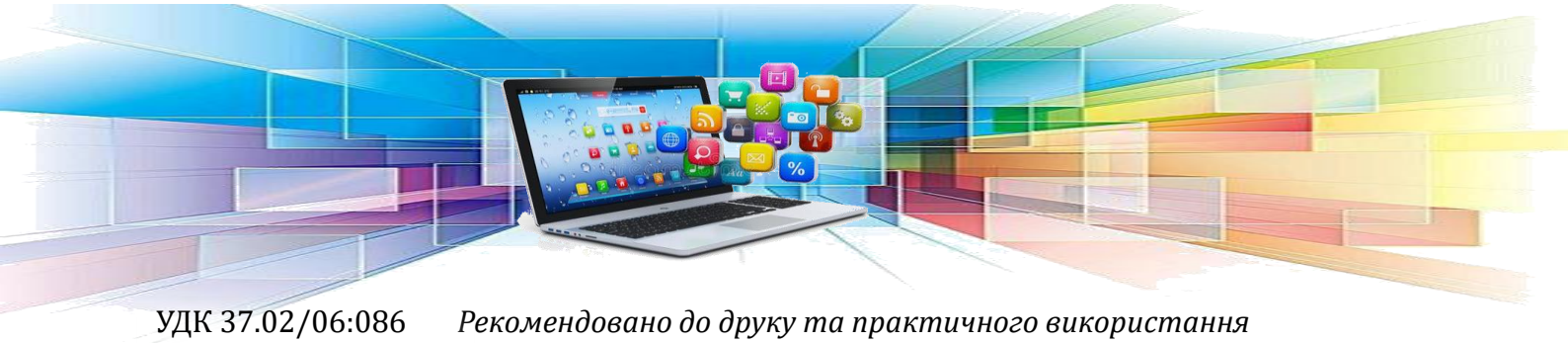

УДК 37.02/06:086
У31

Рекомендовано до друку та практичного використання вченою радою Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти (протокол № 10 від 30.10.2025)

РЕЦЕНЗЕНТИ:

А. П. Рябуха, начальник управління Державної служби якості освіти у Сумській області

Ю. О. Нікітін, ректор Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор історичних наук, професор

УКЛАДАЧІ:

І. В. Удовиченко, проректор з науково-педагогічної та методичної роботи Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, доктор педагогічних наук, професор

О. П. Сердюк, завідувач навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

А. В. Метейко, методист навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

О. В. Третьякова, методист навчально-методичного відділу координації освітньої діяльності та професійного розвитку Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

У31 Інноваційна розробка вчителя як засіб професійного зростання : інформаційно-методичний збірник. 2-ге видання / уклад.: І. В. Удовиченко, О. П. Сердюк, А. В. Метейко, О. В. Третьякова. Суми : ФОП Цьома С. П., 2025. 44 с.

ISBN 978-617-8095-68-0

Інформаційно-методичний збірник оформлено за допомогою інфографіки. Змістове наповнення видання: нормативні документи, базовий теоретичний контент (дефініції, напрями інноваційної діяльності), вимоги та критерії до інноваційної (методичної) розробки, структуровано за допомогою блок-схем. Матеріали інформаційно-методичного збірника рекомендовано педагогам, які прагнуть змін та оновлення освітнього процесу, професійного зростання та інноваційної діяльності, упровадження нововведень в освітній процес.

УДК 37.02/06:086

ISBN 978-617-8095-68-0

© Удовиченко І. В., Сердюк О. П.
Метейко А. В., Третьякова О. В., 2025
© ФОП Цьома С. П., 2025

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА 4

НОРМАТИВНИЙ ТА ГЛОСАРІАЛЬНИЙ АПАРАТ 6

ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА 12

ІННОВАЦІЙНА (МЕТОДИЧНА) РОЗРОБКА ВЧИТЕЛЯ ЯК ЗАСІБ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ 16

Методична розробка як різновид інноваційної діяльності педагога..... ...17

Орієнтовні напрями інноваційної діяльності та інноваційних розробок за напрямом навчальної роботи 18

Орієнтовні напрями інноваційної діяльності та інноваційних розробок за напрямом виховної роботи 19

Модельні навчальні програми та навчальні програми 21

Види навчальних видань 22

Приклади структур інноваційних розробок учителів 24

ВИМОГИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ 25

Загальні вимоги до конструювання навчальних видань 25

Дорожня карта 26

Академічна доброчесність 28

Види порушень академічної доброчесності 29

Об’єкти та процедура грифування 30

Оформлення літератури 33

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ 34

Закони України 34

Розпорядження та Постанови Кабінету Міністрів України 35

Накази Міністерства освіти і науки України 36

Періодична та науково-популярна література 37

ДОДАТКИ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СУПРОВІДНИХ ДОКУМЕНТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ 38

Додаток А. Лист-подання 38

Додаток Б. Рецензія 39

Додаток В. Довідка про рівень дотримання академічної доброчесності 40

Додаток Г. Довідка про рівень апробації інноваційної (методичної) розробки ...41

Додаток Д. Анкета автора(-ів) інноваційної (методичної) розробки 42

Додаток Ж. Едукаційний чек-лист 43

ПЕРЕДМОВА

Процес інноваційного розвитку економіки України зумовив модернізацію всіх галузей, у тому числі й освітньої. Поширення інноваційних технологій в освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою філософією освіти.

Реформування та модернізація системи освіти України визначає основні підходи до впровадження інновацій.

Інноваційні процеси, що відбуваються в освіті, зокрема пов'язані з реалізацією Концепції «Нова українська школа», вимагають і відповідних змін у професійній діяльності вчителя.

Сучасна освіта потребує розробки та нових ідей, підходів, методів, технологій, комплексу елементів (або окремих елементів) педагогічного процесу, що сприяють ефективному вирішенню завдань розвитку і саморозвитку творчої особистості.

Невід'ємною складовою педагогічної діяльності є підвищення професійної та інноваційної компетентності вчителя, зокрема:

- ✓ здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі;
- ✓ проєктування (моделювання, структурування) інноваційної (методичної) розробки із наступною її апробацією;
- ✓ реалізація експериментів та здатність їх аналізувати й інтерпретувати результати;
- ✓ здатність застосовувати різні підходи до розв'язання освітніх проблем у педагогічній діяльності;
- ✓ адаптація інновацій до різних умов освітнього процесу та сучасних вимог щодо педагогічної діяльності;
- ✓ імплементація інновацій у власну педагогічну практику;
- ✓ здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

Учителів, які реалізують інноваційну педагогічну діяльність, умовно можна об'єднати у три групи:

- учителі-майстри, які розробляють нове в результаті власних наукових, методичних пошуків;
- учителі-модернізатори, які вдосконалюють і по-новому використовують елементи створених систем, задля позитивного результату;

- учителі-фахівці, які швидко сприймають, ефективно використовують як традиційні, так і нові підходи та методи навчання.

Запропонований інформаційно-методичний збірник стане у нагоді педагогам закладів освіти (далі – ЗО), які вже здійснюють інноваційну діяльність і готові до створення «продукту», як-то власна розробка (наприклад: підручник, посібник, робочий зошит, атлас тощо), так і вчителям, які знаходяться ще у пошуку своєї траєкторії інноваційної діяльності.

Інформаційно-методичні матеріали, запропоновані укладачами, містять: нормативні документи, щодо регламентування інноваційної діяльності на законодавчому рівні; глосаріально-поняттєвий апарат («інноваційна діяльність», «інноваційна діяльність педагога», «інноваційна діяльність у системі освіти», «готовність до інноваційної педагогічної діяльності», «інсайт», «ідея», «інновація», «традиція»); орієнтовні напрями інноваційної діяльності та приклади інноваційних розробок педагогів-практиків. Подано орієнтовну структуру інноваційної (методичної) розробки та перелік супровідних документів для її схвалення Сумським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти (далі – СОІППО).

Інформаційно-методичний збірник рекомендовано педагогам, які прагнуть змін та оновлення освітнього процесу, інноваційної діяльності, упровадження нововведень.

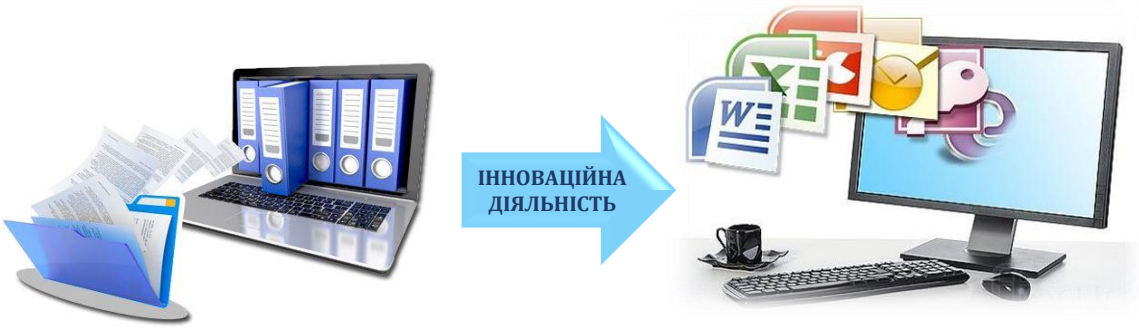

НОРМАТИВНИЙ ТА ГЛОСАРІАЛЬЙИЙ АПАРАТ

Обов'язковою умовою успішного розвитку суспільства є його науковий і економічний потенціал, реалізація якого забезпечується впровадженням інновацій.

Закон України «Про інноваційну діяльність»
(м. Київ 4 липня 2002 року № 40-IV
у редакції від 31.03.2023, № 2849-IX)

ІННОВАЦІЇ – новостворені (застосовані) і (або) удосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери *(стаття 1).*

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ – діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, зумовлює випуск на ринок нових конкуренто-здатних товарів і послуг *(стаття 1).*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОДУКТ – результат науково-дослідної і (або) дослідно-конструкторської розробки, що відповідає вимогам, установленим цим Законом *(стаття 1).*

ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ – комплекс заходів і процедур, необхідних для розроблення, створення та реалізації інноваційного продукту і (або) інноваційної продукції, що відображені у комплекті документів, складених, відповідно до вимог законодавства *(стаття 1).*

ПРІОРИТЕТНИЙ ІННОВАЦІЙНИЙ ПРОЄКТ – інноваційний проєкт, що реалізується в рамках пріоритетних напрямів інноваційної діяльності *(стаття 1).*

Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» (м. Київ 10 липня 2019 року № 526-р)

Стратегія успішного розвитку національних економічних систем держав-лідерів останніми роками тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва і створенням масових інноваційних продуктів. Розвиток інноваційного потенціалу – це не тільки шлях динамічного розвитку та успіху, а й засіб забезпечення безпеки та суверенітету держави, її конкурентоспроможності у сучасному світі *(витяг)*.

Україна має високий освітній та науковий потенціал, здатний продукувати різні нововведення у вигляді ідей, наукових розробок, патентів. Серед конкурентних переваг України:

- відповідно до Глобального індексу конкурентоспроможності – висока ємність ринку, якість вищої, середньої та професійної освіти *(витяг)*.

Основою української інноваційної конкурентоспроможності має стати людський капітал, а також знання та результати наукових досліджень. Їх ефективна реалізація в Україні з можливістю виходу на світові ринки сприятиме розвитку держави *(витяг)*.

На етапі створення новацій, необхідним є:

•… створення у межах населених пунктів місць, призначених передусім для розгортання інтелектуальної, творчої діяльності, раціоналізаторського руху…;

• покращення якості освіти, шляхом наближення її до потреб глобального ринку та потреб у фахівцях, здатних створювати, адаптувати та використовувати технологічні інновації; підтримка запровадження навчальних дисциплін з підприємництва, фінансової грамотності та охорони інтелектуальної власності *(витяг)*.

З метою активізації новацій, необхідно: … забезпечити створення навчальних матеріалів із підприємництва та інновацій, які б підвищували рівень обізнаності, починаючи із школи, навчали азів створення власного бізнесу, фінансової грамотності та охорони інтелектуальної власності *(витяг)*.

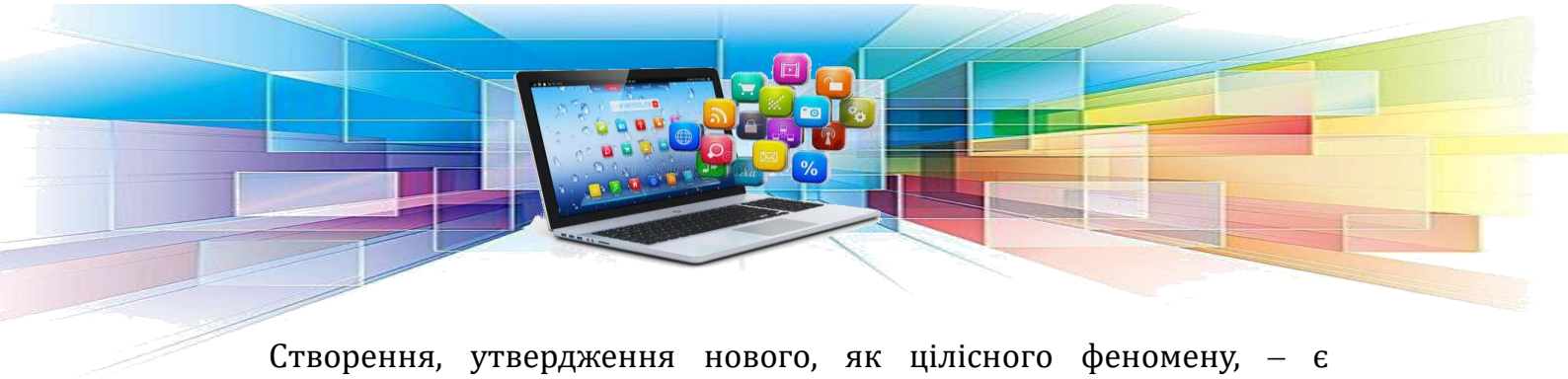

Створення, утвердження нового, як цілісного феномену, – є інноваційним процесом, базовий компонент якого становить ***інновація***.

Інновація (англ. innovation – нововведення) – ідея, новітній продукт у галузях і сферах людської діяльності, засновані на використанні досягнень науки та прогресивного (зокрема, педагогічного) досвіду; є кінцевим результатом інноваційної діяльності.

Основним критерієм інновації виступає ***новизна ідеї***. Тому, для педагога, який бажає продукувати та реалізовувати інновації, важливо визначити рівень її новизни.

Важливим питанням у педагогічній інноватиці є вимір новизни об'єкта, яку визначає педагогічна кваліметрія (лат. qualis – якість, грец. metreo – вимірюю). Цим напрямом діяльності окреслено процедури оцінювання підручників, різних засобів забезпечення освітнього процесу, а також науково-дослідної роботи педагогів [27].

Інноваційна діяльність – це: 1) створення нового (оригінальних прийомів, цілісних педагогічних концепцій), що змінює звичний погляд на явище, перебудовує суспільно-педагогічні відносини; 2) найвищий ступінь педагогічної творчості, педагогічне винахідництво нового в педагогічній практиці, що спрямоване на формування творчої особистості, ураховує соціально-економічні та політичні зміни в суспільстві й виявляється в цілепокладанні, визначенні мети, завдань, а також змісту й технологій інноваційного навчання; 3) діяльність із розробки, пошуку, освоєння та використання нововведень, їх здійснення [26].

Інноваційна діяльність педагога – цілеспрямована педагогічна діяльність, що ґрунтується на осмисленні власного педагогічного досвіду, за допомогою порівняння і вивчення, зміни і розвитку освітнього процесу, із метою досягнення більш високих результатів, отримання нового знання, упровадження якісної педагогічної практики [28].

Інноваційна діяльність у системі освіти – удосконалення або оновлення освітньої практики, шляхом створення, розповсюдження та освоєння нових ефективних способів і засобів досягнення встановлених цілей освіти [26].

Успішність інноваційної діяльності обумовлює усвідомлення педагогом практичної значущості різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні.

ОБ'ЄКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЩО ДОТИЧНІ ДО СИСТЕМИ ОСВІТИ
(стаття 4. п.1. Закону України «Про інноваційну діяльність»)

Діагностика інноваційної діяльності педагога – сукупність способів вивчення й оцінки ознак, що характеризують професійну готовність педагога до реалізації цієї діяльності та її здійснення [26].

КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Експертиза інновацій – процес, що включає в себе діагностику інноваційної ідеї на предмет її новизни, своєчасності, можливості реалізації й актуальності; попереднє оцінювання інноваційного проєкту на предмет його педагогічної доцільності, практичної та теоретичної значимості; прогнозування кінцевих результатів – від у впровадження інноваційного проєкту, на предмет його життєдіяльності та конкурентноспроможності.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності – особливий особистісний стан, що обумовлює наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості й рефлексії; інтегральна якість особистості, що характеризується наявністю та певним рівнем сформованості мотиваційно-орієнтаційного, змістовно-операційного, оцінно-рефлексивного компонентів у їх єдності, що виявляється у прагненні до інноваційної діяльності й в підготовленості до її здійснення на професійному рівні [26].

РІВНІ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ [22]

РІВНІ СФОРМОВАНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА [22]

ІННОВАЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА

Однією з професійних компетентностей (за трудовою дією «Безперервний професійний розвиток») є ***інноваційна діяльність***.

Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225 «Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»

КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО Є СКЛАДОВИМИ ТРУДОВОЇ ФУНКЦІЇ «БЕЗПЕРЕРВИЙ ПРОФЕСІЙИ РОЗВИТОК»

Інноваційна компетентність педагога (лат. competens – належний, відповідний) – система мотивів, знань, умінь, навиків, особистих якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій [26].

Знаннєвий компонент професійної компетентності Д1.1.

Професійна компетентність

Д1.1. Здатність здійснювати власний професійний розвиток, отримувати підтримку від колег

- **Д1.1.31** Вимоги до організації професійного розвитку
- **Д1.1.32** Форми і види професійного розвитку
- **Д1.1.33** Вимоги до професійної діяльності вчителя, визначені професійним стандартом
- **Д1.1.34** Засади створення та функціонування професійних спільнот

Уміння та навики, що обумовлюють наявність професійної компетентності Д1.1.

- **Д1.1.У1** Визначати потреби особистого професійного розвитку
- **Д1.1.У2** Планувати власний професійний розвиток
- **Д1.1.У3** Обирати суб'єкта (суб'єктів) освітньої діяльності й ресурси для професійного розвитку
- **Д1.1.У4** Брати участь у діяльності професійних спільнот (за потреби)
- **Д1.1.У5** Здійснювати рефлексію щодо власної педагогічної діяльності

Комунікація

Д1.1.К1; Д2.1.К2

Взаємодія з колегами в професійних спільнотах з питань професійного розвитку та з питань інноваційної діяльності

Відповідальність і автономія

Д1.1.В1; Д1.2.В.1.; Д2.1.В1

Виявляти самостійність, професійність, авторитетність, інноваційність, самостійність і автономію, академічну доброчесність, надавати пріоритетність розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної діяльності

Професійна компетентність

Д1.2. Здатність надавати підтримку колегам у їхньому професійному розвитку

Знаннєвий компонент професійної компетентності Д1.2.

Д1.2.31 Особливості організації різних форм професійної підтримки й допомоги вчителям

Уміння та навики, що обумовлюють наявність професійної компетентності Д1.2. і Д1.3.

Д1.2.У1 Надавати підтримку колегам в організації освітнього процесу, удосконаленні професійної діяльності

Д1.3.У1 Застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання

Д1.3.У2 Аналізувати інформацію щодо освітніх інновацій, умов їх упровадження

Д1.3.У3 Інтегрувати інновації у власну педагогічну практику

Д1.3.У4 Збирати, систематизувати й використовувати інформацію

Професійна компетентність

Д1.3. Здатність до інноваційної діяльності

Знаннєвий компонент професійної компетентності Д1.3.

Д1.3.31 Наукові методи, рівні й форми пізнання

Д1.3.32 Освітні інновації, їх характеристики

Д1.3.33 Особливості організації інноваційної педагогічної діяльності

Д1.3.34 Методи роботи з різними джерелами інформації

Наказ Міністерства освіти і науки України від 10.09.2024 № 1277 «Про Внесення змін до Положення про атестацію педагогічних працівників»

«Розділ І. п.10. За результатами атестації відповідно до рішення атестаційної комісії присвоюються педагогічні звання педагогічним працівникам із високим рівнем, які зокрема:

- ✓ упроваджують і поширюють методики компетентнісного навчання та нові освітні технології, надають постійну підтримку та допомогу педагогічним працівникам (здійснюють наставництво, супервізію);
- ✓ беруть участь у процедурах і заходах, пов'язаних із забезпеченням якості освіти та **впровадженням інновацій, педагогічних новацій і технологій у системі освіти** ….;
- ✓ були визнані переможцями, лауреатами регіональних, всеукраїнських, міжнародних фахових конкурсів, змагань тощо;
- ✓ підготували переможців регіональних, всеукраїнських, міжнародних олімпіад, конкурсів, змагань тощо».

РЕКОМЕНДОВАНІ КРИТЕРІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО КВАЛІФІКАЦІЙНИХ КАТЕГОРІЙ

ІННОВАЦІЙНА (МЕТОДИЧНА) РОЗРОБКА ВЧИТЕЛЯ ЯК ЗАСІБ ЙОГО ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

ТЕОРІЯ + МЕТОДИКА = ЕФЕКТИВНЕ НАВЧАННЯ

УЧИТЕЛЬ-МЕТОДИСТ

ВИМОГИ

ДОКУМЕНТИ

V

АНКЕТА
Від автора(-ів) розробки (1-2 сторінки)
(додаток Д)

АНОТАЦІЯ
Коротко про головне в розробці (1500-600 знаків)

ЛИСТ-ПОДАННЯ (КЛОПОТАННЯ)
Від В(У)О – СОІППО про розгляд на предмет інноваційності та ступеня авторства
(додаток А)

IV

ДОРОЖНЯ КАРТА
Методичний дороговказ по роботі з інтелектуальним продуктом

III

ДОВІДКА ПРО РІВЕНЬ АПРОБАЦІЇ
Від ЗО – В(У)О – залежно від географії апробації, що триває 1-3 роки
(додаток Г)

АПРОБАЦІЯ
Реальний процес на виявлення «+» і «–» розробки

II

ДОВІДКА НА АТИПЛАГІАТ
Від ЗО (з % оригінальності тексту не менше 70%)
(додаток В)

ОФОРМЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ
Згідно з типовими вимогами
(*додаток Ж*)

I

РЕЦЕНЗІЇ
2 зовнішні (науковець, практик – із різних установ)
(додаток Б)

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ ПРОДУКТ
Уперше позиціонований

УЧИТЕЛЬ-ФАХІВЕЦ

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА ЯК РІЗНОВИД ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА

Інсайт (англ. insight – проникливість, збагачення) – момент зрозуміння, осяяння, здогадки (у педагогіці, психології).

Ідея (англ. idea) – концептуальна, творча, креативна думка, пропозиція, що виражає новаторський або оригінальний підхід до розгляду певного питання.

Інтелектуальний продукт – результат духовної, розумової, інтелектуальної діяльності (винаходи, відкриття, проєкти, описи технологій тощо), що є інтелектуальною власністю.

Традиція (лат. traditio – переказ, звичай) – елементи, складові, здебільшого, елементів культури), що передаються від покоління до покоління.

КЛАСИФІКАЦІЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ [22]

ЗАЛЕЖНО ВІД ПОЗИЦІЇ ЩОДО СВОГО ПОПЕРЕДНИКА:

- заміщуючі нововведення;
- скасовуючі нововведення;
- відкриваючі нововведення;
- ретровведення.

ЗАЛЕЖНО ВІД ГАЛУЗІ ПЕДАГОГІЧНОГО ЗНАННЯ

- виховні нововведення (у галузі виховання);
- дидактичні нововведення (у галузі навчання);
- історико-педагогічні нововведення (у галузі історії педагогіки).

ЗАЛЕЖНО ВІД МАСШТАБУ ПЕРЕТВОРЕНЬ:

- часткові;
- модульні;
- системні.

ЗАЛЕЖНО ВІД РІВНЯ ОЧІКУВАННЯ, ПРОГНОЗУВАННЯ І ПЛАНУВАННЯ

- очікувані (планові) нововведення;
- неочікувані (незаплановані) нововведення.

ЗАЛЕЖНО ВІД СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ:

- інновації у змісті освіти;
- інновації у технології навчання та виховання;
- інновації в організації педагогічного процесу;
- інновації в управлінні освітою;
- інновації в «освітній екології».

ЗАЛЕЖНО ВІД МІСЦЯ ПОЯВИ:

- нововведення в науці;
- нововведення в теорії;
- нововведення в практиці.

ЗАЛЕЖНО ВІД ІННОВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ:

- модифікаційні нововведення;
- комбінаторні нововведення;
- радикальні нововведення.

ЗАЛЕЖНО ВІД ЧАСУ ПОЯВИ:

- історичні нововведення;
- сучасні нововведення.

Однією зі складових освітнього процесу є навчальна робота. Під час її організації на сучасному етапі розвитку освіти необхідно враховувати новітні тенденції, щодо модернізації змісту навчального матеріалу та впровадження актуальних напрямів і можливостей організації процесу навчання.

ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК ЗА НАПРЯМОМ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ
(розробка та використання віртуальних лабораторій, відеозанять, завдань із використанням технології доповненої реальності, 3D-графіки тощо)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ФОРМАТУ ПРОВЕДЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ
(розробка навчального контенту для дистанційного та змішаного форматів проведення навчальних занять)

ЦИФРОВІЗАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ
(онлайн-школи, навчальні курси за вибором онлайн)

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА
(розробка навчального контенту для дітей з ООП із різними нозологіями)

АКАДЕМІЧНА СВОБОДА ВЧИТЕЛЯ
(розробка навчальних і дидактичних матеріалів, відповідно до методичної теми вчителя)

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ НАВЧАЛЬНИХ ПРЕДМЕТІВ
(розробка навчальних програм курсів за вибором і дидактичного забезпечення до них)

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ
(розробка навчальних і дидактичних матеріалів із використанням ШІ)

STEM-, STEAM-освіта
(розробка навчальних і дидактичних матеріалів, що забезпечують реалізацію STEM-, STEAM-освіти)

МЕДІАГРАМОТНІСТЬ
(розробка навчальних і дидактичних матеріалів)

СУЧАСНА МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНА БАЗА
(розробка навчальних і дидактичних матеріалів, реалізація яких забезпечується використанням сучасних вимірювальних комплексів, SMART-дошок, інтерактивних панелей, документ-камер тощо)

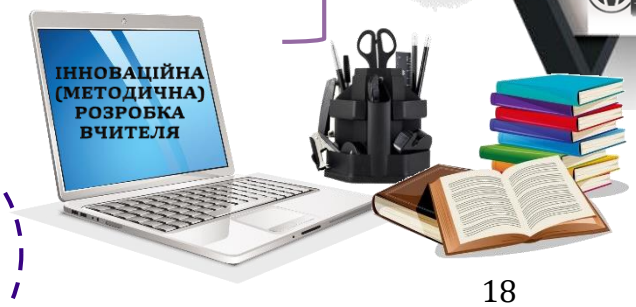

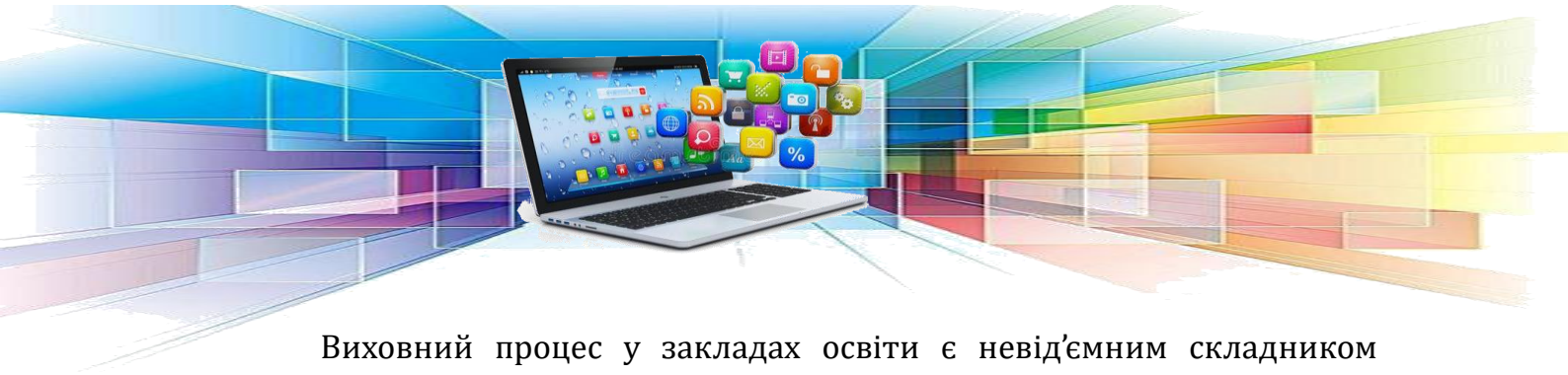

Виховний процес у закладах освіти є невід'ємним складником освітнього процесу й має ґрунтуватися на загальнолюдських, культурних цінностях Українського народу, громадянського суспільства, принципах верховенства права, дотримання прав і свобод людини й громадянина…

(стаття 15 Закону України «Про повну загальну середню освіту).

ОРІЄНТОВНІ НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК ЗА НАПРЯМОМ ВИХОВНОЇ РОБОТИ

ГРОМАДЯНСЬКА І СОЦІАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
(розробка сценаріїв виховних заходів та ін.)

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ
(розробка інноваційних проєктів тощо)

ВІЙСЬКОВО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ
(розробка нових форм, засобів та ін.)

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ
(розробка сценаріїв акцій тощо)

ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ
(розробка сценаріїв тематичних «круглих столів» та ін.)

УЧНІВСЬКЕ САМОВРЯДУВАННЯ
(розробка документального забезпечення процесу учнівського самоврядування та ін.)

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА
(флешмоби, хакатони тощо)

КІБЕРБЕЗПЕКА
(розробка власного контенту)

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
(пам'ятки 3D, класи безпеки 5D)

ЄВРОКЛУБИ
(сценарії засідань тощо)

ІНСАЙТ

ІДЕЯ

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ПРОДУКТИ

ТРАДИЦІЙНІ

- типові
- уже відомі
- звичні
- частково вживані

ІННОВАЦІЙНІ

- нові
- прогресивні
- сучасні
- новаторські

ДИДАКТИКО-ПЕДАГОГІЧНІ

ПІДРУЧНИКИ	ЛЕПБУКИ
АТЛАСИ	ГІС-КАРТОГРАФУВАННЯ
ТЕСТИ	ЕЛЕКТРОННІ ТЕСТУЮЧІ СИСТЕМИ
ПРАКТИКУМИ	ВІРТУАЛЬНІ ЛАБОРАТОРІЇ
ПОСІБНИКИ	Е-ЗБІРНИКИ
МОДЕЛІ	3D(4D/5D) МОДЕЛІ
ГІПЕРССИЛКИ	ХОТЛИСТИ
КОРИСНІ ПОКЛИКАННЯ	МУЛЬТИМЕДІА СКРЕПБУКИ
ДОРОЖНІ КАРТИ	МАЙНМЕППІНГ-СОФТ
ОПИТУВАЛЬНИКИ	ЧЕК-ЛИСТИ

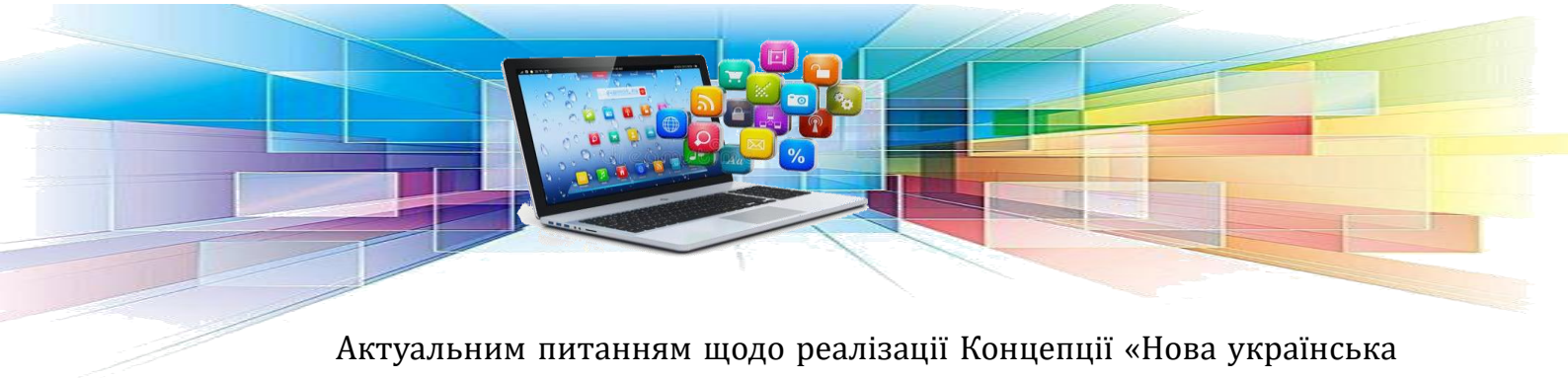

Актуальним питанням щодо реалізації Концепції «Нова українська школа» є оновлення навчально-методичного забезпечення, зокрема, модельних навчальних програм навчальних предметів та інтегрованих курсів.

МОДЕЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ТА НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ

Модельна навчальна програма – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнів/учениць, зміст навчального предмета/ інтегрованого курсу та види навчальної діяльності учнів/учениць, рекомендований для використання в освітньому процесі в порядку, визначеному законодавством (Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 1, абзац 7).

Якщо вчитель не знайшов із-поміж пропонованих модельних програм жодної, яку міг би вважати для себе оптимальною, він може розробити власну навчальну програму на основі Державного стандарту, не спираючись на жодну модельну. У цьому разі навчальна програма, створена не на основі модельної, має бути подана на експертизу до Держаної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти», згідно з вимогами чинного законодавства (URL : http://surl.li/oksqu).

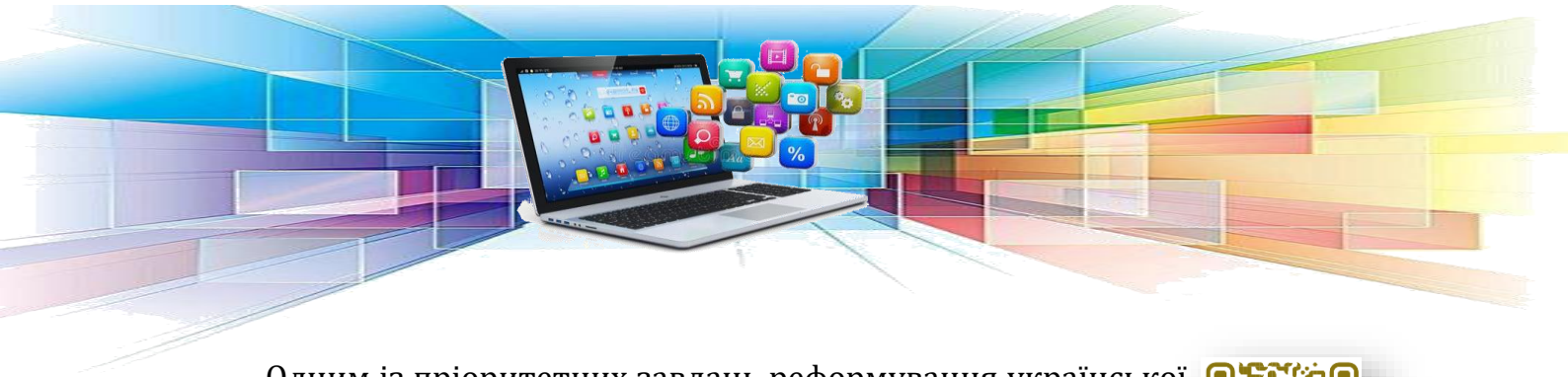

Одним із пріоритетних завдань реформування української системи освіти є розроблення навчальної літератури.

ВИДИ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

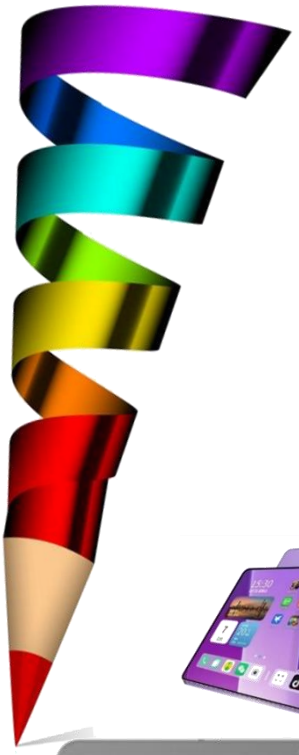

ПІДРУЧНИК

Навчальне видання із систематизованим викладом навчального матеріалу, що відповідає модельним навчальним програмам та освітнім програмам і містить систему базових знань та умінь, спрямованих на досягнення очікуваних результатів, визначених освітньою/модельною/навчальною програмою. Змістове наповнення має реалізовувати мету та завдання навчального предмета (інтегрованого курсу) у повній мірі

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Навчальне видання, що доповнює або частково/повністю замінює підручник у викладенні навчального матеріалу з певного навчального предмета (інтегрованого курсу) або окремих їх розділів/тем, відповідно до модельної/навчальної програми. Містить навчальний матеріал, практичні завдання та/або вправи із певного навчального предмета (інтегрованого курсу), професійно-практичної підготовки. Для закладів дошкільної освіти – мають містити коментар для дорослого

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

Навчальне видання, що містить матеріали з методик викладання, виховання, корекційно-розвиткових послуг. Зміст – має бути спрямований на: професійне зростання педагогів, реалізацію їхніх потреб у самоосвіті; розкривати особливості нових методик/технологій навчання, специфіку реалізації актуальних підходів тощо. Видання має містити теоретичну інформацію з питань навчання та методичні рекомендації щодо її практичного впровадження

РОБОЧИЙ ЗОШИТ

Видання, що містить дидактичний матеріал для самостійної роботи здобувачів освіти. Його створюють для оптимізації та підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти. Він має бути прикладного спрямування, практико-орієнтований та узгоджений із відповідним підручником, проте, не дублювати його зміст

НАВЧАЛЬНИЙ (НАОЧНИЙ) ПОСІБНИК

Навчальне видання, що містить ілюстративно-наочні матеріали, що сприяють вивченню та викладанню навчального предмета, засвоєнню його змісту, розвитку та вихованню (3D, 4D, 5D тощо), де відсоток наочності становить 50

ПРАКТИКУМ

Видання, що містить сукупність практичних завдань і/або вправ із певного навчального предмета, що сприятимуть засвоєнню набутих знань та умінь учнів. Зміст завдань має бути узгодженим із вимогами чинної модельної навчальної/навчальної програм певного навчального предмета (лабораторні і практичні роботи)

ХРЕСТОМАТІЯ

Навчальне видання, що містить літературно-художні, історичні та інші твори або уривки з них, які є об'єктом вивчення навчального предмета відповідно до офіційно затвердженої модельної навчальної/навчальної програм. Розробляється для зацікавлення та мотивації учнів вивченням навчального предмета. У ній може бути розміщено методичний апарат (запитання й завдання) мотивуючого характеру

КАРТА (МАПА) НАВЧАЛЬНА

Картографічне видання, що містить зменшене, побудоване в картографічній проєкції, узагальнене й виконане у певній системі умовних позначень зображення поверхні Землі/іншого небесного тіла/позаземного простору. Мають бути адаптовані до освітнього процесу. Написи – чіткі, виразні, легко читаються. Укладені на основі сучасних статистичних матеріалів, згідно з вимогами нормативних документів у сфері картографії (контурні, настінні карти)

АТЛАС НАВЧАЛЬНИЙ

Картографічне видання, що містить об'єднані загальною темою карти або зображення. Може містити певну кількість пояснювальних текстів, картосхем і графіків

ПРИКЛАДИ СТРУКТУР ІННОВАЦІЙНИХ РОЗРОБОК УЧИТЕЛІВ

ЗАСОБИ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

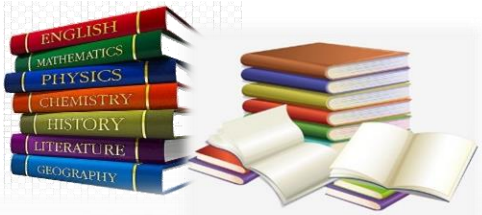

ПРИКЛАДИ РОЗРОБОК

Робочий зошит.
Зошит для практичних робіт.
Збірник тестів.
Збірник завдань.

СТРУКТУРА

1. Титульна сторінка.
2. Рецензенти, розробник, бібліографія.
3. Зміст.
4. Вступ/передмова.
5. Основна частина роботи (тести, завдання…)
6. Використані джерела.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНИХ АТЛАСІВ

1. Титульна сторінка (назва, клас тощо).
2. Рецензенти, розробник/автор, бібліографія, анотація.
3. Зміст.
4. Вступ/передмова.
5. Основна частина роботи (набір карт, завдання до них тощо).
6. Вихідні типографські дані.

АНОТАЦІЯ ДО ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ

Короткий опис до гри

ПАСПОРТ ДИДАКТИЧНОЇ ГРИ

Назва гри:…
Мета гри: …
Вік дітей:
Завдання гри: …
Компетентнісний потенціал гри: …
Очікувані результати від використання: …
Дорожня карта (на яких уроках використовується, на якому його етапі, у темах, кількість залучених учнів тощо): …

АНОТАЦІЯ ДО КОМПЛЕКТУ ПЛАКАТІВ

Короткий опис до використання

ПАСПОРТ

Назва комплекту плакатів:…
Мета використання плакатів: …
Вік дітей/класи:
Компетентнісний потенціал комплекту плакатів: …
Очікувані результати від їх використання: …
Дорожня карта (на яких уроках використовуються, на якому його етапі, у темах тощо): …

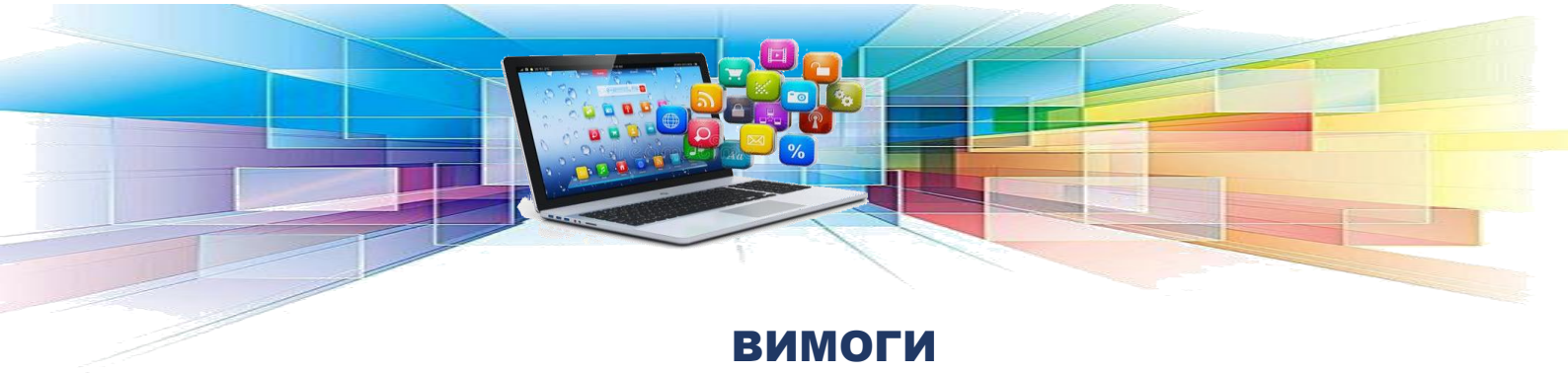

ВИМОГИ
ДО ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО КОНСТРУЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВИДАНЬ

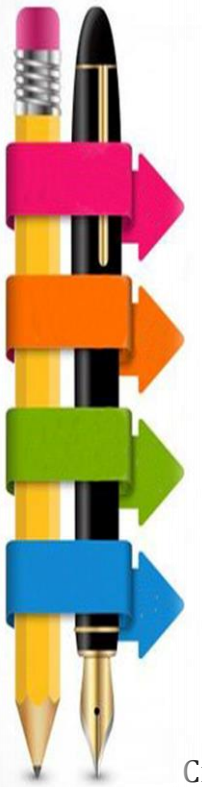

Відповідність змістового наповнення навчального видання чинним нормативно-правовим актам у галузі освіти:

- *підручники* – відповідність освітнім/модельним/навчальним програмам;
- *навчальні посібники* – відповідність модельним навчальним програмам/ навчальним програмам із навчального предмета або чинним підручникам;
- *навчально-методичні посібники* – відповідність сучасним вимогам до методики навчального предмета, новітніх підходів у дидактиці, методиці тощо.

Оптимальність обсягу змістового наповнення навчального видання віку та категорії користувачів.

Відповідність навчального видання виду навчальної літератури. Аудіосупровід (у залежності від навчального предмета і виду видання).

Науковість викладу навчальної інформації, відповідність принципам академічної доброчесності.
Відсутність різних видів дискримінації.

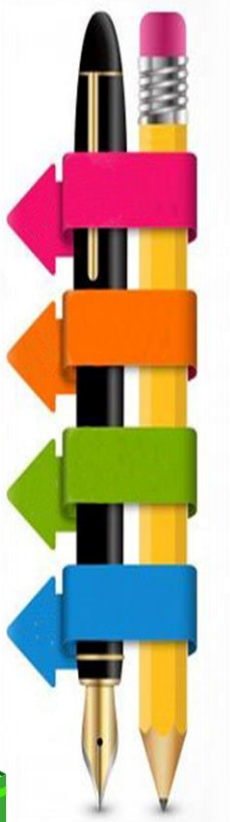

Системність, логічність, послідовність, наступність і перспективність викладу навчальної інформації.
Відповідність нормам літературної мови.

Реалізація ціннісного компонента у змісті навчальних видань, його українознавче та художнє наповнення/оформлення.

Спрямованість навчального видання на формування ключових компетентностей, визначених Законом України «Про освіту».

Доцільність і коректність методичного апарату навчального видання; його спрямованість на реалізацію різних підходів у навчанні (особистісно орієнтований, компетентнісний, діяльнісний тощо):

- методична доцільність запропонованої системи запитань, завдань і вправ;
- відповідність методичного апарату віковим особливостям здобувачів освіти;
- різноманітність та оригінальність запитань і завдань.

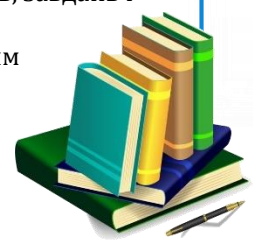

ДОРОЖНЯ КАРТА

ДОРОЖНЯ КАРТА
методичний дороговказ руху інноваційною розробкою

ВИМОГИ

- Обов'язкова складова комплекту документів до інноваційної (методичної) розробки
- Методично обґрунтована детальна пам'ятка користувачам
- Авторський варіант подачі її змісту, відповідно до різновиду

РІЗНОВИДИ

- **ТЕКСТОВА**

- **ГРАФІЧНА** (ЛОСи, СЛС, СЛК)

- **ТАБЛИЧНА**

СКЛАДОВІ

- Назва розробки
- Автор
- Рік
- Відповідність модельній навчальній програмі
- На який клас/вік розраховано
- Новизна розробки
- Практичні поради щодо використання (курс→ розділи → теми → етапи уроків тощо)
- Прогнозовані результати щодо використання

РІЗНОВИД ВАРІАНТУ ГРАФІЧНОГО ОФОРМЛЕННЯ ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ

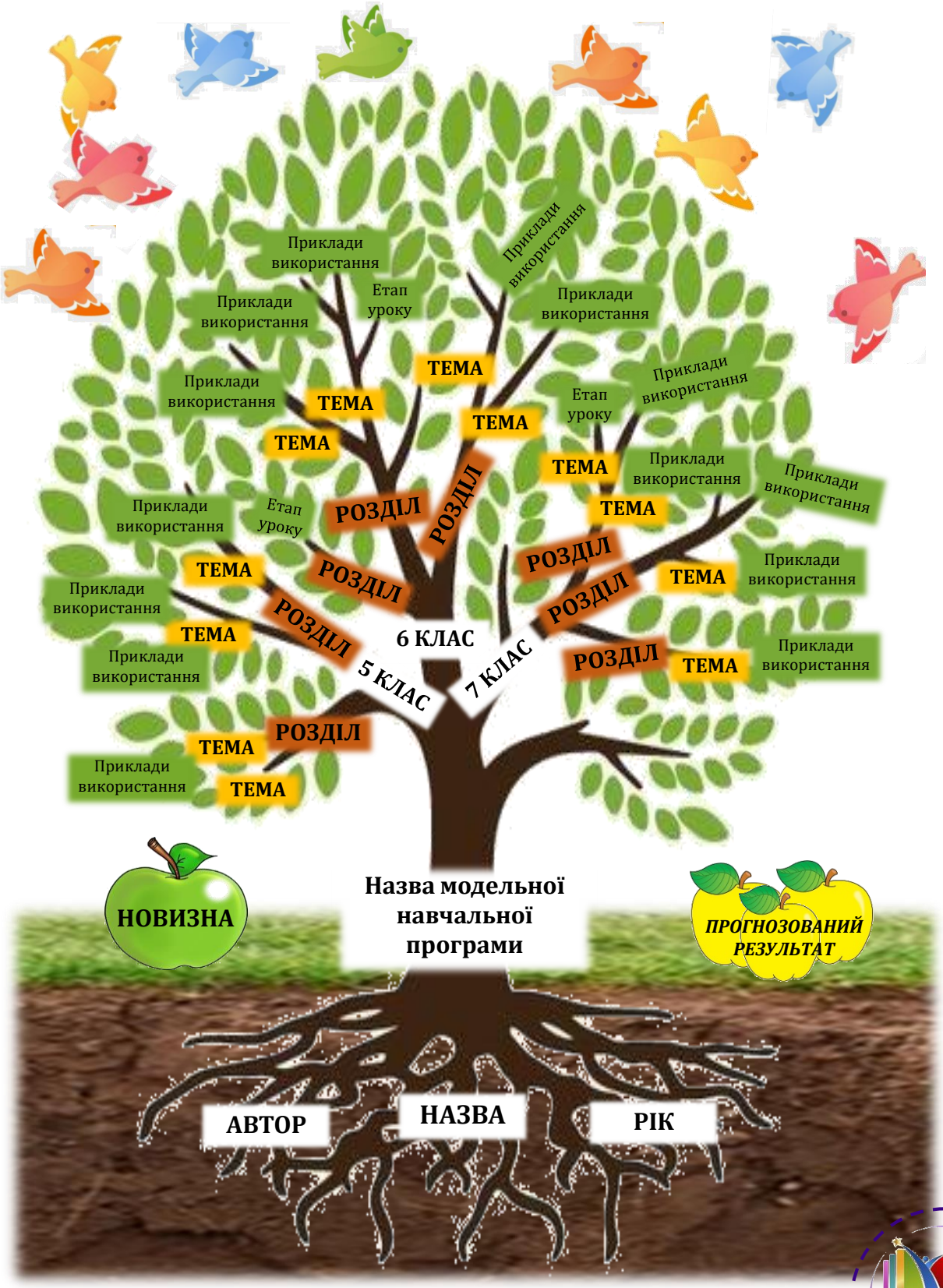

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання фундаментальних цінностей академічної доброчесності сприяє створенню репутації надійного та авторитетного педагога, діяльність якого є показником ефективної реалізації/упровадження педагогічних ідей

Закон України «Про освіту»
(м. Київ, від 05.09.2017 № 2145-VIII, редакція від 24.03.2024)
Розширений глосарій термінів і понять, стаття 42 «Академічна доброчесність»

Академічна доброчесність – сукупність етичних принципів і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання й провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

СУТНІСТЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ, НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

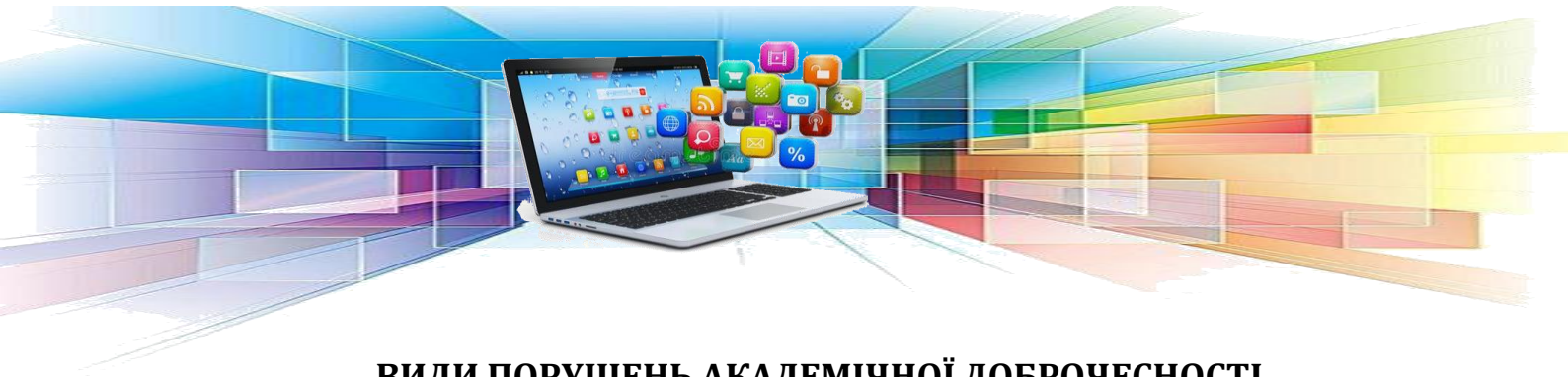

ВИДИ ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Закон України «Про освіту»
(м. Київ, від 05.09.2017 № 2145-VIII, редакція від 24.03.2024)

Академічний плагіат – оприлюднення наукових (творчих), результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства (пункт 4 статті 42).

Самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше наукових результатів як нових наукових результатів (пункт 4 статті 42).

Фабрикація – вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях (пункт 4 статті 42).

Фальсифікація – свідома зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень (пункт 4 статті 42).

Списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, окрім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання (пункт 4 статті 42).

Обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої діяльності чи організації освітнього процесу (пункт 4 статті 42).

Хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу коштів, майна, послуг чи будь-яких інших благ матеріального та нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги (пункт 4 статті 42).

Необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти (пункт 4 статті 42).

ОБ'ЄКТИ ТА ПРОЦЕДУРА ГРИФУВАННЯ

Результатом інноваційної діяльності вчителя є інноваційна розробка, яка може використовуватися в закладах освіти України, за умови наявності грифу «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» та «Схвалено для використання в освітньому процесі».

Наказ Міністерства освіти і науки України від 05.06.2023 № 675 «Про затвердження Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам»

ОБ'ЄКТИ ГРИФУВАННЯ

ПРОГРАМИ

- Модельні навчальні програми/ навчальні програми, складені не на основі модельних навчальних програм
- Програми з психолого-педагогічної та корекційно-розвиткової роботи
- Програми у сфері дошкільної освіти

НАВЧАЛЬНА ЛІТЕРАТУРА

- Підручники
- Навчальні, навчально-практичні посібники
- Навчально-методичні посібники
- Електронні підручники
- Електронні навчальні посібники

ВИМОГИ ДО ОБ'ЄКТІВ ГРИФУВАННЯ

A Відповідність Базовому компоненту дошкільної освіти та державним стандартам загальної середньої освіти, типовій освітній програмі закладу позашкільної освіти, стандартам спеціалізованої освіти, державним освітнім стандартам з конкретних професій.

B Відповідність державній політиці у сфері освіти та принципам освітньої діяльності.

C Відповідність віковим і психофізіологічним особливостям розвитку (сприймання, пам'ять, увага, мислення, мотивація) здобувачів освіти.

D Відповідність навчально-пізнавальній діяльності та професійно-практичній спрямованості.

ЕКСПЕРТИЗА ОБ'ЄКТІВ ГРИФУВАННЯ

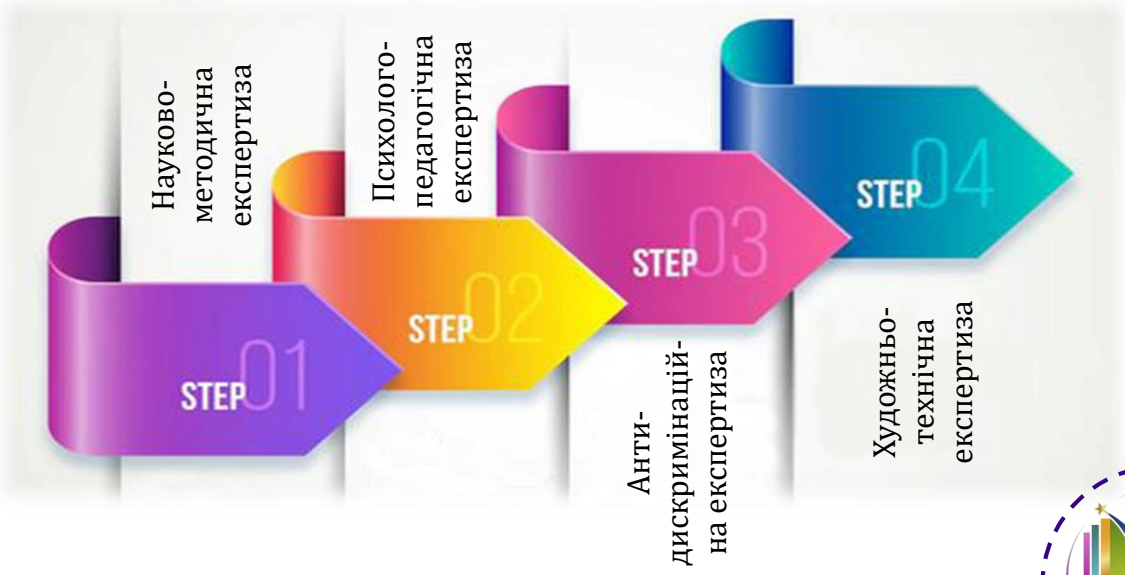

ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ГРИФА

Повна назва та вид об’єкта грифування, автори, місце роботи, посада, науковий ступінь, вчене звання, тип закладу освіти, для кого призначено об’єкт грифування, контактний телефон та електронна пошта заявника.

ЛИСТ-КЛОПОТАННЯ

ЕЛЕКТРОННІ НАВЧАЛЬНІ ВИДАННЯ

Два примірника видання на цифрових носіях або посилання з повним доступом до нього.

Методичні рекомендації щодо використання об’єкта грифування в освітньому процесі.

Інструкція з інсталяції або настанова користувачу.

Договір про надання послуг з проведення експертизи у двох примірниках, підписаних заявником.

ДРУКОВАНІ НАВЧАЛЬНІ ВИДАННЯ

Два примірника рукопису оригіналів або оригінал-макетів об’єктів грифування.

Договір про надання послуг з проведення експертизи у двох примірниках, підписаних заявником.

Інші документи (за бажанням заявника).

ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ

Обов'язковою складовою інноваційної (методичної) розробки є оформлення використаних джерел. В Україні діють затверджені державні стандарти, що регламентують оформлення бібліографії, зокрема:

- ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Чинний від 2007-07-01]. Київ : Держспоживстандарт України, 2007. 47 с. (http://surl.li/sgktd)
- ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше ; чинний від 2016-07-01]. Київ : ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с. (http://surl.li/sgkwu)

Учитель має право використовувати будь-яку з цих двох систем, але головне, щоб у виданні був єдиний підхід до оформлення літератури.

ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ ЛІТЕРАТУРИ ЗА ДСТУ 8302:2015, ЩО НАЙЧАСТІШЕ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ У РОЗРОБКАХ

Один автор	Удовиченко І. В. Компетентнісні завдання. Географія : навчально-методичне видання. Київ : Вид. дім. «Перше вересня», 2018. 184 с.
Два автори	Удовиченко І. В., Удовиченко В. В. Сумська область: моя мала Батьківщина : контурні карти. Київ : Мапа, 2006. 8 с.
За редакцією	Організація освітньої діяльності в закладах освіти Сумської області в 2023-2024 навчальному році / за заг. ред. І. В. Удовиченко. Суми: НВВ КЗ СОІППО, 2023. 224 с.
Тези доповідей, матеріали конференції	Удовиченко І. В. Імплементація інтегрованого підходу до розкриття змісту географії в освітній процес 5-6 класів НУШ. *Географічна наука та освіта: перспективи й інновації* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, Переяслав, 19-20 жовт. 2023 р. / [редкол.: Коцур В. В., Руденко Л. Г., Маруняк Є. О. та ін.]. Переяслав (Київ. обл.), 2023. С. 113–120.
Статті з періодичних видань	Третьякова О. В. Формування просторової компетентності та картографічних умінь учнів на уроках громадянської та історичної освітньої галузі. *Освіта Сумщини*. 2023. № 2 (58). С. 17–20.
Законодавчі та нормативні документи	Про вищу освіту : Закон України від 05.09.2016 р. № 2145-VIII. *Голос України.* 2016. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22. Про освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text (дата звернення: 04.04.2024).
Електронні ресурси	Досліди з хімії для зручного навчання. URL: http://surl.li/slnnb (дата звернення: 10.04.2024). Сердюк О. П. Методи формування музичного сприймання у молодших школярів. *Мистецтво та освіта*. 2015. № 4. С. 14–19. URL: http://surl.li/slnrl (дата звернення: 10.04.2024).

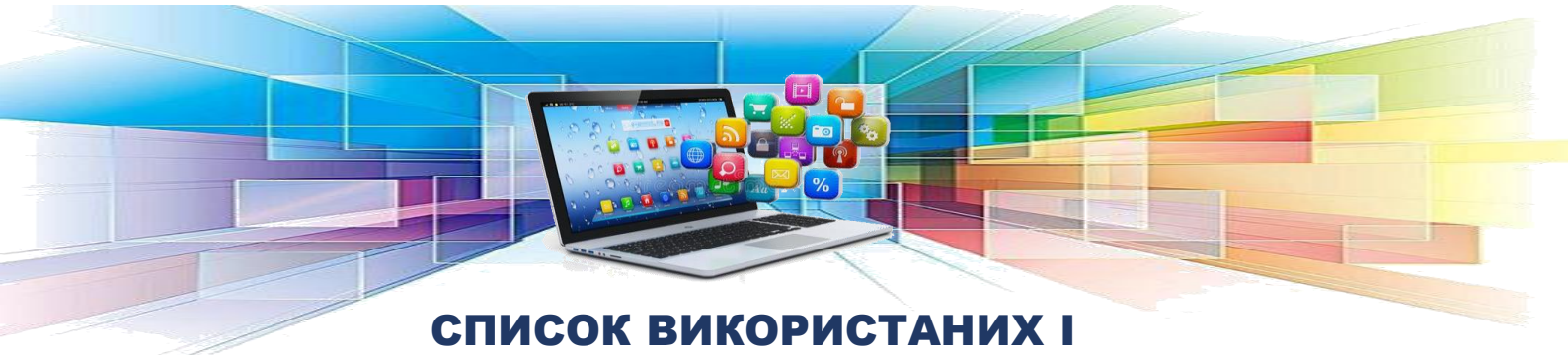

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ І РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

ЗАКОНИ УКРАЇНИ

1. «Загальні положення» (глава I) «Основні трудові права працівників» (стаття 2); «Оплата праці» (глава VII) «Системи оплати праці» (стаття 96) : Кодекс законів про працю України від 22.11.2023 р. № 3494-IX. Дата оновлення : 24.12.2023. URL: https://cutt.ly/IWvrOgA (дата звернення: 14.10.2025).

2. Про дошкільну освіту : Закон України від 06.06.2024 р. № 3788-IX. Дата оновлення: 01.01.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text (дата звернення: 14.10.2025).

3. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV. Дата оновлення: 31.03.2023. URL: http://surl.li/seigx (дата звернення: 14.10.2025).

4. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. Дата оновлення: 22.09.2025. URL: https://cutt.ly/YWvrQuS (дата звернення: 14.10.2025).

5. Про повну загальну середню освіту : Закон України від 16.01.2020 р. № 463-IX. Дата оновлення: 12.09.2025. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text (дата звернення: 14.10.2025).

6. Про позашкільну освіту : Закон України від 22.06.2000 р. № 1841–III. Дата оновлення: 12.09.2025. URL: https://cutt.ly/fWvr1gq (дата звернення: 14.10.2025).

7. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 р. № 3715-VI. Дата оновлення: 13.01.2024. URL: http://surl.li/seefh (дата звернення: 14.10.2025).

8. Про професійний розвиток працівників : Закон України від 12.01.2012 р. № 4312–VI. Дата оновлення: 27.12.2019. URL: https://cutt.ly/uw36viEg (дата звернення: 14.10.2025).

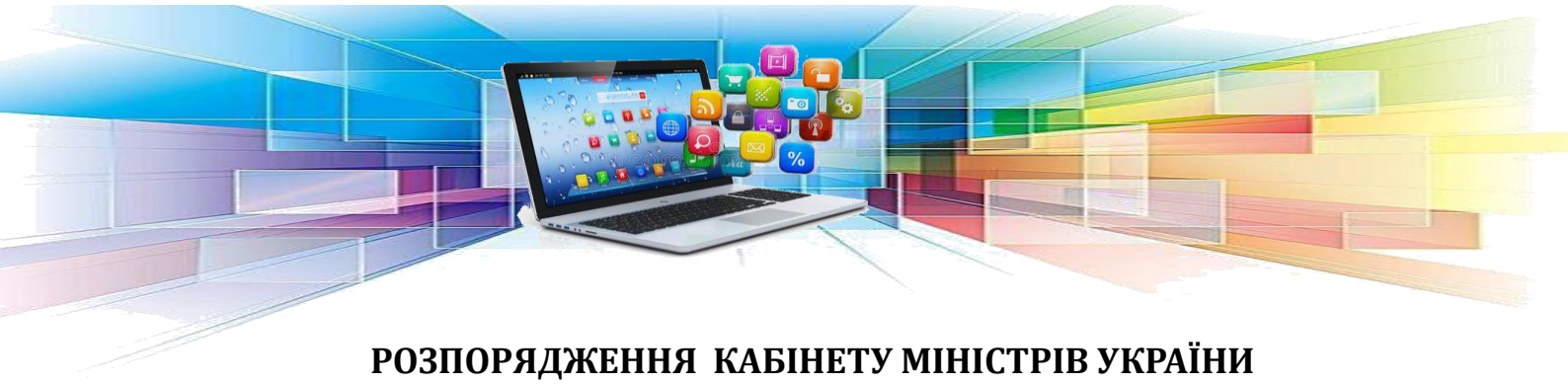

РОЗПОРЯДЖЕННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

9. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року» : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 р. № 988-р. Дата оновлення: 22.08.2018. URL: https://cutt.ly/fWvtrKd (дата звернення: 14.10.2025).

10. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 р. № 526-р. URL: http://surl.li/cogpl (дата звернення: 14.10.2025).

ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

12. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341. Дата оновлення: 14.06.2025. URL: https://cutt.ly/WW17KoP (дата звернення: 14.10.2025).

13. Про затвердження переліку кваліфікаційних категорій і педагогічних звань педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2015 р. № 1109. Дата оновлення: 01.09.2018. URL: https://cutt.ly/Cw36vX9g (дата звернення: 14.10.2025).

14. Про затвердження переліку посад педагогічних та науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 963. Дата оновлення: 18.02.2025. URL: https://cutt.ly/hWvtkFU (дата звернення: 14.10.2025).

15. Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери : Постанова Кабінету Міністрів України від 30.08.2002 № 1298. Дата оновлення: 24.09.2025. URL: https://cutt.ly/XWvtUNC (дата звернення: 14.10.2025).

НАКАЗИ
МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

16. Про впорядкування умов оплати праці та затвердження схем тарифних розрядів працівників навчальних закладів, установ освіти та наукових установ : наказ Міністерства освіти і науки України від 26.09.2005 № 557. Дата оновлення: 03.03.2025. URL: https://cutt.ly/9WvtBha (дата звернення: 14.10.2025).

17. Про внесення змін до Положення про атестацію педагогічних працівників : наказ Міністерства освіти і науки України від 10.09.2024 № 1277. Дата оновлення: 10.09.2024. URL: https://surl.li/tpccqi (дата звернення: 14.10.2025).

18. Про затвердження Порядку здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам : наказ Міністерства освіти і науки України від 05.06.2023 № 675. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-23#Text (дата звернення: 14.10.2025).

19. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225. URL: https://surl.li/iislsc (дата звернення: 14.10.2025).

20. Про затвердження професійного стандарту «Практичний психолог закладу освіти» : наказ Міністерства економіки України від 24.11.2020 № 2425. URL: https://surl.li/skcyuy (дата звернення: 14.10.2025).

21. Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти : наказ Міністерства освіти і науки України від 09.08.2024 № 1120. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1120729-24#Text (дата звернення: 14.10.2025).

ПЕРІОДИЧНА ТА НАУКОВО-ПОПУЛЯРНА ЛІТЕРАТУРА

22. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с. URL: https://surl.li/sctfdw

23. Дубасенюк О. А. Інновації в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики* : збірник науково-методичних праць / за заг. ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2014. С. 12–28. URL: http://surl.li/sjmjf

24. Завалевський Ю. І. Сутність інноваційної педагогічної діяльності. *Педагогічний дискурс,*. 2014. Вип. 17. С. 63–70. URL: https://surl.li/dtuuuu

25. Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху : інформаційно-методичний збірник / упор. Г. О. Сиротенко. Полтава : ПОІППО, 2006. 124 с. URL: http://surl.li/sjmlj

26. Інноваційна діяльність учителя: термінологічний словник / за заг. ред. О. І. Огієнко. Київ, 2016. 120 с. URL: http://surl.li/eyekq

27. Козак Л. В. Педагогічна інноватика у розвитку нових напрямів освіти. *Освітологічний дискурс.* 2014. № 2. С. 74–85. URL: http://surl.li/sgmgo

28. Михайлишин Р. Р. Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності: якісний аспект. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*. 2016. Вип. 31. С. 11–18 URL: http://surl.li/eefol

29. Центри професійного розвитку педагогічних працівників: організаційно-методичні аспекти : методичні рекомендації / уклад. І. В. Удовиченко, А. В. Метейко. Суми: ФОП Цьома С.П., 2023. 72 с. URL: http://surl.li/sgjwf

ДОДАТКИ

ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ СУПРОВІДНИХ ДОКУМЕНТІВ ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ

ДОДАТОК А

ЛИСТ-ПОДАННЯ

Лист-подання (клопотання) – документ, що готується начальником управління (відділу) освіти до вищої інстанції, із метою схвалення поданої вчителем(-лями) інноваційної (методичної) розробки.

Зразок

Голові експертної комісії
комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної світи
П.І.Б.

_____ порушує клопотання про
(повна назва органу управління освітою)
схвалення інноваційної (методичної) розробки

«Назва розробки»

учителя(-ів) (навчального предмета) _____
(повна назва закладу освіти)
_____
_____
П.І.Б. _____

Кваліфікаційна категорія, рік присвоєння (автора/авторів) _____
Педагогічне звання, рік присвоєння (автора/авторів) _____
Авторський контент (приналежність у відсотках) _____

Представлену розробку було розглянуто та схвалено на засіданні педагогічної ради _____
(повна назва закладу освіти)
_____ (протокол №__від_____ року)

Новизна. В інноваційній (методичній) розробці висвітлено ….
Розроблено… тощо.

Практичне значення. Матеріали, подані в роботі, можуть бути використані …
Основні результати підтверджують, що ...

Керівник органу управління освітою____
_____ _____
(повна назва органу управління освітою) *(П.І.Б. начальника)*

(Дата) (Підпис скріплюється печаткою)

ДОДАТОК Б

РЕЦЕНЗІЯ

Рецензія – довідково-інформаційний документ, короткий аналіз і критичний відгук (позитивна або негативна оцінка) рецензента на друковану або подану до друку інноваційну (методичну) розробку. Рецензія містить зауваження, пропозиції, висновки.

Зразок

РЕЦЕНЗІЯ

_____

(назва рецензованої роботи, П.І.Б. її автора(-ів), місце роботи)

_____

Текст рецензії….
Умовно має містити:

- *актуальність розробки;*
- *загальна характеристика рецензованої роботи, позитивні сторони;*
- *критичні зауваження, пропозиції;*
- *висновки.*

Посада особи, яка рецензувала роботу _____

(підпис)

Дата

(Печатка або штамп, що засвідчують підпис рецензента)

Примітка

Основні вимоги до рецензії: науковість, об’єктивність, недвозначність у висвітленні думок, доброзичливість, обґрунтованість висновків.

Під час написання рецензії можливим є вживання таких мовних кліше:

- автор показує (висвітлює, наголошує, заглиблюється, аргументує, аналізує, систематизує, уводить в обіг, розкриває, підкреслює, відтворює, охоплює, сперечається, полемізує, відкидає, заперечує);
- рецензована робота характеризується…; актуальність її визначається…; цінність роботи полягає в…;
- шкода, що в роботі немає (бракує)…; замало (непереконливо) висвітлено…; не розкрито…;
- робота має високий (низький) науковий рівень; заслуговує на схвалення…; становить певний (вагомий) внесок у розвиток…

Висловлення зауважень і рекомендацій для рецензії є необхідним.

ДОДАТОК В

Зразок

<u>Бланк закладу освіти</u>

ДОВІДКА

про рівень дотримання академічної доброчесності _____

(П.І.Б.)

Учителем(-лями)_____ _____,

(навчального предмета) *(повна назва закладу освіти)*

автором(-ами) інноваційної (методичної) розробки «_____»

(назва інноваційної (методичної) розробки)

Комісією з питань академічної доброчесності _____

(повна назва закладу освіти)

програмним засобом _____ перевірено на плагіат

(назва програмного засобу)

інноваційну (методичну) розробку _____

(назва інноваційної (методичної) розробки)

обсягом _____ сторінок друкованого тексту

(зазначити кількість сторінок друкованого тексту)

Під час перевірки комп'ютерною програмою _____

(назва програмного засобу)

Комісією з питань академічної доброчесності з'ясовано:

рівень оригінальності інноваційної (методичної) розробки складає _____%;

відсоток унікальності інноваційної (методичної) розробки складає _____%;

відсоток текстових запозичень складає _____%;

відсоток співпадінь з публікацією автора(-ів) _____%;

відсоток співпадінь з термінологією _____%;

відсоток співпадінь з покликаннями на літературу та загальновживаними фразами _____%.

Висновок: інноваційна (методична) розробка _____

(назва інноваційної розробки)

обсягом _____ сторінок друкованого тексту вчителя(-лів) _____

(навчальний предмет)

_____ є оригінальною за змістом на ____% і

(прізвище, ім'я, по батькові)

може бути поданою на розгляд експертною комісією комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Директор _____ _____

(назва закладу освіти) *(підпис)*

Печатка закладу освіти

Дата

ДОДАТОК Г

Зразок

ДОВІДКА
ПРО РІВЕНЬ АПРОБАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ

_____

(П.І.Б. учителя(-ів))

_____

(повна назва закладу освіти)

з теми _____

(назва інноваційної (методичної) розробки)

Представлену розробку апробовано на рівні:

а) окремого закладу освіти _____;

(повна назва закладу освіти)

б) територіальної громади _____;

(перелік закладів освіти)

в) району _____;

(перелік закладів освіти)

г) області _____;

(перелік закладів освіти)

д) держави _____ .

(перелік закладів освіти)

у період з «__»_____року до «__»_____року _____

(зазначити наказ)

та схвалено на засіданні педагогічної ради _____

_____

(повна назва закладу освіти)

(протокол №____ від _____ року)

Контингент та кількість здобувачів освіти, задіяних в апробації _____

Апробації підлягало _____

(указати розділи, теми, матеріали, що були апробовані)

Результати апробації _____

_____

Висновок _____

_____

Керівник органу управління освітою_____

_____ _____

(*повна назва органу управління освітою*) *(підпис)*

Печатка закладу освіти

Дата

ДОДАТОК Д

Зразок

АНКЕТА
АВТОРА(-ІВ) ІННОВАЦІЙНОЇ (МЕТОДИЧНОЇ) РОЗРОБКИ

з напряму _____
(дошкільна, початкова, загальна середня, позашкільна освіта, тощо)

з теми _____
(назва інноваційної (методичної) розробки)

1. Прізвище, ім'я, по батькові автора(-ів) _____
2. Заклад освіти, у якому працює(-ють) _____
3. Навчальний предмет, клас _____
4. Педагогічний стаж _____ років (кожного автора)
5. Заклад вищої освіти, який закінчив(-ли); рік закінчення; спеціальність за дипломом (кожного автора) _____
   _____
6. Кваліфікаційна категорія, педагогічне звання (кожного автора) _____
   _____
7. Методична тема, над якою працює(-ють) _____
   _____
8. Інформація, яку б хотіли повідомити додатково _____
   _____
   _____
   _____

Дата _____
(підпис учителя(-ів))

ДОДАТОК Ж

ЕДУКАЦІЙНИЙ ЧЕК-ЛИСТ

АВТОРСТВО

Одноосібна / у співавторстві

ОРИГІНАЛЬНІСТЬ / УНІКАЛЬНІСТЬ ТЕКСТУ

75-80%

ТРИВАЛІСТЬ АПРОБАЦІЇ

1–3 роки

СКЛАДОВА 1

Релевантний інтелектуальний продукт

ІННОВАЦІЙНА (МЕТОДИЧНА) РОЗРОБКА

СКЛАДОВА 2

Прагматична дорожня карта

СУПРОВІДНІ ДОКУМЕНТИ

- *Лист-подання*
- *Дві рецензії*
- *Довідка про дотримання академічної доброчесності (на антиплагіат)*
- *Довідка про рівень апробації*
- *Анкета автора(-ів)-розробника(-ів)*
- *Анотація*

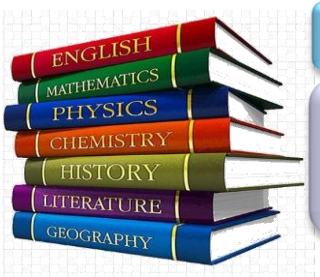

ДО ВІДОМА

Анотація – короткий виклад змісту розробки, що дає можливість зробити висновок про доцільність її подальшого використання (українською мовою, обсяг – 600-1500 знаків)

Методичне видання

Укладачі
УДОВИЧЕНКО Ірина Віталіївна
СЕРДЮК Оксана Петрівна
МЕТЕЙКО Алла Володимирівна
ТРЕТЬЯКОВА Олена Василівна

ІННОВАЦІЙНА РОЗРОБКА ВЧИТЕЛЯ ЯК ЗАСІБ ПРОФЕСІЙНОГО ЗРОСТАННЯ

Інформаційно-методичний збірник

2-ге видання

Підп. до друку 30.10.2025.
Формат 60х84/8. Гарнітура Cambria.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 5,12.
Ум. фарб.-відб. 5,12. Обл.-вид. арк. 5,63.
Тираж 300 пр. Вид. № 14.

Видавець і виготовлювач:
ФОП Цьома С.П. 40002, м. Суми, вул. Роменська, 100.
Тел.: 066-293-34-29.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:
серія ДК, № 5050 від 23.02.2016.